

Kritično stanje vodovodov v kranjski občini je že dlje časa predmet širših razprav. Posebno se je ta razprava razvnela na zborih volivcev kjer so govorili ne samo o načrtih za prihodnje investicije, ampak tudi o viru sredstev za te investicije, o povišanju vodarine.

Po podatkih Sveta za gradbene in komunalne zadeve se v kranjski občini preskrbuje s pitno vodo iz vodovodov le 65 odstotkov prebivalcev, medtem ko je ostalih 35 odstotkov prebivalcev vezanih na vodnjake, kapnice, potoke in podobno.

Glavni problem je torej na eni strani v premajhnih kapacitetah, na drugi strani pa v dotrajanosti obstoječih vodovodov. Zato bo vzporedno z razširitvijo mreže vodovodov v občini potrebno postopno obnavljati tudi sedanje zastarele in dotrajane objekte. Po programu Sveta za gradbene in komunalne zadeve naj bi ta dela izvedli približno v petih letih. Celotne investicije za izvedbo tega programa, všteti tudi odkrivanje zadostnih novih virov vode znašajo približno 200 milijonov dinarjev. V letu 1957 je bilo v ta namen uporabljenih 28 milijonov dinarjev, program investicij za letošnje leto pa

predvideva nekaj manj kot 42 milijonov dinarjev.

Ker je glavni vir sredstev za te gradnje vodarina, je bilo potrebno za posamezne kategorije potrošnikov povišati vodarino tako, da bo le-ta od celotnega lanskega izkupička 27 milijonov dinarjev. S tega stališča je povišanje vodarine upravičeno in za posamezne kategorije potrošnikov ni pretirano.

Jutri, 22. aprila, se bo v Ljubljani začel VII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Pošiljamo mu borbene pozdrave in mu želimo kar najbolj plodno delo v korist nadaljnje graditve naše socialistične družbe!

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 31., CENA DIN 10.—

KRANJ, 21. APRILA 1958

Družbeni plan in proračun občine Kranj sprejeta

NOVI PREDSEDNIK OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA KRANJ JE FRANC PUHAR, DOSEDANJI PODPREDSEDNIK, ZA NOVEGA PODPREDSEDNIKA PA JE BIL IZVOLJEN ANTON SELJAK

Na petkovi seji je Občinski ljudski odbor Kranj razpravljal o poteku zborov volivcev, sklepal o sprejemu odloka o družbenem planu in proračunu za leto 1958, sprejel program vodovodnih gradenj in višino vodarine ter sklepal o spremembah v organih občinskega ljudskega odbora.

Glede zborov volivcev je bilo rečeno, da so potekali v znamenju zanimanja za predložene ukrepe v družbenem planu, posebno glede investicij za objekte družbenega standarda. Udeležba na zborih volivcev je bila, kljub temu, da so bili to že tretji zbori volivcev v letošnjem letu, zadovoljiva. Povprečna udeležba v okolici je bila 14%, v mestu pa 6%. To pot so bili tudi prikratk zbori volivcev v gospodarskih organizacijah, kjer so razpravljali zlasti o investicijah za komunalne potrebe, za Sindikalni dom, Zdravstveni dom itd. O predlogih zborov volivcev in njihovem izvajanju bo ljudski odbor izdal posebno brošuro, ki bo dostavljena vsem krajevnim odborom. Tako bodo krajevni odbori dobili na predloge zborov volivcev jasne odgovore ljudskega odbora. Zatem je ljudski od-

bor sprejel, upoštevajoč nekatere predloge zborov volivcev, dokončen predlog družbenega plana in proračuna za leto 1958.

Na skupni seji obeh zborov je bil razrešen dolžnosti dosedanji predsednik Občinskega ljudskega odbora Vinko Hafner, ki je bil medtem izvoljen za predsednika Okrajnega ljudskega odbora Kranj, na njegovo mesto pa je bil soglasno izvoljen dosedanji podpredsednik tovariš Franc Puhar. Ljudski odbor je tudi izvolil neprofesionalnega podpredsednika Antona Seljaka iz tovarne »Iskra« Kranj.

-iv

Več skrbi sprejemanju kmečke mladine v Zvezo komunistov

Kranj, 20. aprila.

Danes je bilo v Kranju posvetovanje mladih članov upravnih odborov kmetijskih združenj, predsednikov aktivov mladih združenj in mladih odbornikov občinskih ljudskih odborov kranjskega okraja. Na posvetovanju so govorili o letošnjem programu dela ak-

S SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA RADOVLJICA OBČINSKI DRUŽBENI PLAN IN PRORAČUN NA REŠETU

TUDI PRI OBLO RADOVLJICA SVET ZA ZDRAVSTVO IN SVET ZA SOCIALNO VARSTVO — NAJVEČ RAZPRAVE OKOLI OBČINSKIH DOKLAD NA DOHODKE IZ KMETIJSTVA — V RADOVLJICI IN BEGUNJAH ŽE ZA OKOLI 2 MILIJONA 600.000 PROŠENJ ZA KREDIT ZA OPREMO TURISTIČNIH SOB — DRUŽBENI PLAN PREDVIDEVA NADALJNI RAZVOJ INDUSTRIJE, KMETIJSTVA, OBRTI, TRGOVINE IN TURIZMA

Radovljica, 18. aprila. — Na današnji seji so odborniki Občinskega ljudskega odbora Radovljica potrdili pravila stanovanske zadruge Draga in spremembo v statutu občine. Do sedaj je bil pri občini Svet za socialno varstvo, ki pa zaradi širokega področja dela ni bil kos nalogam. Zaradi tega so namesto

enega sveta ustanovili dva: Svet za zdravstvo in Svet za socialno varstvo. Pri Svetu za socialno varstvo pa naj bi bila še posebna komisija za varstvo družine. V ostalih občinah na Gorenjskem so te svete namreč ustanovili že prej.

Občinski ljudski odbor je nadalje potrdil garancijsko izjavo Turističnim gruštvom Radovljica in Begunje. Ti dve društvi sta zaprosila za kredit, ki bo namenjen posameznikom za opremo turističnih sob. Za oddajo turističnih sob je v teh dveh krajih precejšnje zanimanje. Do sedaj ima TD Radovljica za okoli 2 milijona, TD Begunje pa za okoli 600.000 dinarjev prošnje za najetje kreditov za opremo turističnih sob.

Nadalje so odborniki razpravljali o družbenem planu in proračunu občine za leto 1958. Lani so gospodarske organizacije v občini dosegle lepe uspehe, sko-

ro vse so tudi presegle v začetku leta postavljene plane. Lani je bila industrijska proizvodnja za 11,7% večja od predlanske, letošnji plan pa predvideva nadaljnje povečanje za 9,3%. Tudi v kmetijstvu plan predvideva nadaljnje povečanje predvsem na račun sadjarstva in živinoreje, manj pa poljedelstva.

V trgovski mreži je bil lani dosežen za 22,2% večji blagovni promet kot v letu 1956. V letošnjem letu pa predvidevajo eno odstotno povečanje. Da bo moč zagotoviti nemoteno poslovanje trgovin, zagotoviti delo v sodobnejših lokalih in dobro postrežbo bo treba vsekakor stremeti, da se čimprej zgradijo v nekaterih krajih novi trgovski lokali oz. da se stari adaptirajo. V Kropi bo tovarna »Plamen, gradila novo trgovsko poslovalnico, prodajalno mesa in mlečno restavracijo. Tudi »Zelezina« v Radovljici namerava zgraditi nov trgovski lokal za železino. »Specerija« Radovljica bo uredila prodajalno z mešanim blagom na Posavcu ter prodajalno s sadjem in zelenjavo v Radovljici. Novo poslovalnico v Zapužah bo odprlo tudi trgovsko podjetje »Planinca« iz Begunj, Kmetijska zadruga Radovljica bo v Moš-

(Nadaljevanje na 2. strani)

GORENJSKA pred VII. kongresom ZKJ

Prebivalci Gorenjske z zanimanjem pričakujejo VII. kongres ZKJ, ki bo začel z delom jutri v Ljubljani. S posebnim pričakovanjem se nanj pripravljajo komunisti in osnovne organizacije ZK. Številne organizacije, ki so imele v zadnjih dneh sestanke so sklenile, da bodo imele v dneh dela kongresa posebne sestanke, kjer bodo sproti zasledovali delo kongresa. Nekatere osnovne organizacije v Kranju, Jesenicah, Bledu, Zireh in drugod pa bodo v teh dneh sprejele v članstvo ZK nekaj mladih ljudi.

Tudi zunanji videz Gorenjske bo bolj svečan kot ob običajnih prireditvah. Se posebej so se na to pripravili na železniških postajah. V Kranju so na železniški postaji že nekaj dni urejali peron, čistili prostore, odstranili so na peronu železno ograjo in razobesili vrsto zastav. Tudi okolice ostalih postaj in postajališč so uredili in počistili ter razobesili zastave. Na jeseniški železniški postaji visi na desetih zastav, prav tako v Zelezarni, na obratu Opekarni v jeseniški železarni so na streho postavili velik svetlobni napis »Zivel VII. kongres ZKJ«. Zastave in slike naših voditeljev pa so razobesili tudi na drugih javnih zgradbah in tovarnah na Gorenjskem. Posebno lepo so se pripravili tudi na Bledu, kjer bo stanovalo nekaj delegatov kongresa ter novinarji in poročevalci. Nekateri so dopotovali na Bled že v petek in soboto.

-k

Z RAZSTAVE VOJNO-POMORSKE AKADEMIJE V KRANJU

Vojno-pomorska akademija iz Divulj je v počastitev Dneva mladosti priredila pretekli četrtek in petek v Domu JLA v Kranju razstavo fotografij, brošur in navtičnih aparatov. Številni obiskovalci, zlasti mladina, ki je od jutra do večera obiskovala razstavni prostor, se je posebno rada ustavljala pri maketah torpednega čolna, desantnega broda in podmornice. Razstavni material je bil opremljen z besedilom, na morebitna vprašanja pa so odgovarjali mornarji. — Namen razstave je bil — prebivalstvu nuditi vpogled v življenje in delo gojencev vojnopomorske akademije in mornarjev.

S.

-iv

NAŠ RAZGOVOR

„Že pismo nam je pomagalo“

O predkongresni dejavnosti ZKS in o tem, kaj pričakujejo od kongresa, smo nekaj že objavili v razgovorih z delegati. Tokrat pa smo se o tem pogovorili s sekretarji dveh organizacij v tržiških kolektivih.

»V našem kolektivu je 96 članov ZK. V zadnjem letu smo sprejeli 8 mladih delavcev in delavk,« nam je v začetku razgovora povedal Jože Benedičič v tovarni »Peko«.

»Kako komunisti oziroma delavci zasledujejo priprave za VII. kongres?«

»Kot prvo pripravo za kongres smatram uspelo javno zborovanje komunistov, ki smo ga pripravili že 12. februarja. Na zborovanju je bilo veliko delavcev, tudi nečlanov. Povabili smo tudi odgovorne ljudi iz uprave in drugih organizacij, da so nam povedali in razložili probleme in perspektive podjetja. To, mislim ekonomsko razgledanost namreč, manjka našim komunistom. Skoro polovica jih aktivno dela v

raznih organizacijah, društvih in samoupravnih organih izven podjetja. Toda, če nič ne berejo, če ne sledijo napredku, če se ne učijo, ne morejo dati zadostne pomoči. Takih članov je več v naši organizaciji in verjetno tudi drugod. Zato skušamo v zadnjem času v tem smislu tudi pomagati vsem članom.«

»Kaj pričakujete od kongresa?«

»Ze pismo Izvršnega komiteja CK ZKJ nam je veliko pomagalo. O njem smo zelo živahno razpravljali in marsikaj danes ostro obsojamo. Seveda upamo, da nam bo Kongres dal še več vzpodbud in začrtal jasne perspektive, da bomo lažje delali.«

»Mladino smo puščali preveč ob strani.« Tako nam je med drugim povedal Slavko Zalokar v Bombažni predilnici in tkalnici.

»Ali imate veliko mladih članov v organizaciji?«

»S tem se ne bi mogel po-

hvaliti. Celo nasprotno je res! Imam občutek, da nam pri vzgoji mladine kljub vsemu primanjkuje nekega sistematičnega prijema v praksi. Zaletavamo se. Enkrat to, drugič ono, v resnici pa ne nudimo mladim delavcem, mladincem solidne pomoči, da bi se usposabljali. Zato smo vedno v zagati, kadar jih iščemo za sprejem v ZK, za članstvo v samoupravnih organih in drugih organizacijah.«

Tovariš Slavko je potem govoril o potrebi po tem, da bi zaostriili odgovornost komunistov za njihovo delo v raznih organizacijah, zlasti še za pomoč v delavskem svetu, sindikalnih organizacijah, pri sodelovanju z občinskimi organi in utrjevanju komunalne skupnosti kot celote.

Na koncu pa je dejal, da med drugim želi, da bi Kongres dal konkretne smeri za vzgojo mladih delavcev in njih sprejemanje v vrste komunistov.

K. M.

PABERKI PO SVETU

ZA BRKE ALI PROTI NJIM

Letos bodo v Mehiki po šestih letih spet volili predsednika republike. Ker po mehiški ustavi predsednik lahko ostane na svojem položaju samo eno mandatno dobo, tečejo torej Ruizu Cortini, dose-danjemu predsedniku, zadnji dnevi.

Vzporedno s tem pa se seveda stopnjuje interes za novega predsednika, ki ga bodo Mehikanci izbrali izmed štirih kandidatov. Največ upa na uspeh ima predstavnik narodnih republikancev Matheos Lopez. Njegova stranka je na krmilu že štirideset let.

Ker pa pri teh volitvah prvič volijo tudi ženske, ima tudi Luis Alvares, kandidat klerikalne stranke, nekoliko večje izgleda za uspeh, kot so jih doslej imeli kandidati te stranke. Politični opazovalci pojasnjujejo to s tradicionalnim krščanskim razpoloženjem mehiških žena.

Lopez ima kljub temu po mnenju vseh volilnih ekspertov prednost in nekateri že predvidevajo, da bo pri teh volitvah dosežena svojstvena novost: v primeru izvolitve Matheosa Lopeza po Mehika namreč dobila prvič predsednika, ki ne bo imel brk.

PRIZNANJE

Boji na Sumatri gredo h kraju. Uporniške sile, ki so že zelo razredčene, so stisnjene še na ozek pas okrog mest Padang in Bukitingja, kjer je trenutno glavni štab uporniških sil in središče uporniške vlade. Nekateri vidni uporniki že napovedujejo, da bodo prenehali s frontalnim odporom in prešli na gverilsko vojskovanje.

Uspeha rednih indonezijskih vojaških sil ni mogel zanikati niti Denis Wornor, avstralski dopisnik, ki je znan po protiindonezijskem razpoloženju. Ko se je pred kratkim komaj rešil iz Sumatre, kamor se je odšel igrat vojne dopisnika uporniških sil, je napisal tole: »Kolikorkoli kdo ne upošteva Sukarna in njegove ekipe, v katero so se infiltrirali komunisti, vendar le ne more zanikati dejstva, da se je general Nasution (načelnik indonezijskega generalnega štaba) pokazal kot sposoben vojaški komandant.«

MALTA DRUGI CIPER?

V začetku aprila je 25.000 delavcev glasovalo na nemem zborovanju v Malti za samostojnost otoka. Otoška vlada se je namreč zapletla v spor z britanskimi predstojniki, ki nočejo plačevati najemnine za vojaška oporišča na otoku.

Na zboru je govoril predsednik malteške vlade Mintof in dejal, da britanci odslej ne bodo mogli imeti več oporišč na otoku, če ne bodo plačali zanje ustreznega zneska. Ob tej priliki je celo opozoril britansko vlado, »naj se spomni na Ciper«.

Ni dvoma, da so mnogi delavci v glasovanjem za samostojnost izrazili svoje notranje prepričanje. Spet pa je res, da je mnogim narekovalo to odločitev zgolj spoznanje, da se da s strateškim položajem prav dobro trgovati, danes žal še vedno boljše, kot s kakim drugim blagom. ABC

IZDAJA CASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJSEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠTEVILKA 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MBESEČNA NAROČNINA 50 DIN

Sprva toplo, za tem v prvi polovici tedna ohladitev in padavine. Potem izboljšanje in toplejše vreme.

LJUDJE IN DOGODKI

ZAČELO SE JE V MOSKVI

Prvi korak je storjen. Veleposlaniki zahodnih vesel so že obiskali sovjetskega zunanjega ministra Gromika. Lahko torej sklepamo, da so se razgovori o pripravah za sestanek na najvišji ravni že začeli.

S tem smo prav gotovo lahko zadovoljni. Zdej je že stekel stroj in upajmo, da so mimo poslanice in pisma, ki so bila sicer ob svojem času upravičena, zdaj pa so že začela razvlačevati same priprave na sestanek. Razgovori zahodnih veleposlanikov s sovjetskimi zunanjim ministrom so pač precejšen napredek od izmenjave gledišč po diplomatski pošti.

Vendar pa vsega tudi ne smemo jemati za gotov denar. Zal je treba vnovič približati, da smo še daleč od sestanka šefov vlad. Obe strani, Vzhod in Zahod sta si še vedno daleč vsaka sebi. Razgovori so se tudi začeli v precejšnji negotovosti in ob vrsti nesoglasij, ki še vedno resno ogrožajo končni uspeh. Vse kaže, da Zahodu še ni dosti do tega, da bi se »najvišji« kmalu znašli za zeleno mizo. Takoj drugi dan razgovorov je sovjetski zunanji minister izjavil, da bodo v taki obliki lahko trajali še mesece in mesece.

Pravzaprav so bile zahodne sile avtor predloga za sedanj

sestanev v Moskvi. 31. marca so to predložile s posebno spomeni-ko sovjetski vladi. Ta je 11. aprila pritrdilno odgovorila in hkrati predložila tudi datum za začetek razgovorov — 17. april. Svet je bil prepričan, da je spozrazum že tukaj. Toda prvi odgovor Zahoda je bil odklonilen. Šele tik pred samim začetkom razgovorov, 16. aprila, so v zahodnih prestolnicah privolili v sovjetski, oziroma boljše rečeno, v lastni predlog.

Cemu so se oboje, ni znano, prav tako kot ni jasno, zakaj so se čez noč premislili. Nekateri trdijo, da je Eisenhower prepričal svojega zunanjega ministra Dullesa, drugi spet menijo, da sta Velika Britanija in Francija pritisnili na velikega ameriškega zaveznika: češ zdaj pa res nima več nobenega smisla, da še zavlačujemo, saj si bomo napravili vso odgovornost na lastna pleča.

Tretji so spet prepričani, da so se na Zahodu ustrašili pritiska svetovne javnosti. Vsekakor razlag je dosti in morda je v vsaki izmed njih zrno resnice. Toda zdaj niti ni več toliko važno, zakaj so se na Zahodu odločili za sestanek veleposlanikov v Moskvi, samo da so nanj zares pristali.

Zahodno oboje, pa lahko ostane vseeno kot poučen primer v našem spominu, saj se nemara lahko pripeti, da nam bo zato marsikakšen zastoj v prihodnosti laže razumljiv.

Seveda ni prav, da bi že ob začetku gledali preveč črnogledo na potek in razvoj pogajanj v sovjetski prestolnici. Nasprotno, moramo biti optimisti, saj bo takšne vedro pričakovanje najbolj spodbudilo diplomate v prostih hlačah, da pohitijo z razgovori. Ščepec rezerviranosti pa vseeno nikoli ne škoduje, saj nam lahko prihrani marsikatero nepotrebno razočaranje.

Glavno pa je le, da se je kolese priprav za sestanek na najvišji ravni zavrtelo. Četudi še ne teče gladko in še marsikje zaškriplje, pa vendar njegovo obratovanje zbuja precej upanja po vsem svetu. Saj je celo nezaupni konservativni britanski list »Daily Mail« takole zapisal: »Če bodo diplomati dobro opravili svojo nalogo, bodo na njihovo mesto stopili zunanji ministri in zadeva se bo potem razvijala dalje. Morda bomo na koncu videli tudi najvišje predstavnike na skupnem sestanku.«

Martin Tomažič

S seje Občinskega ljudskega odbora Jesenice

Ponovna razprava pred zborom proizvajalcev

Na petkovi skupni seji obeh zborov ObLO Jesenice, so razpravljali o predlogu družbenega plana in proračunu občine Jesenice za leto 1958, o garancijskih izjavah za nekatera podjetja in nekaterih drugih vprašanjih. O predlogu družbenega plana bodo v prihodnjih dneh razpravljali tudi na zborih volivcev.

V živahni razpravi o družbenem planu so se še posebej precej oglašali mladi odborniki. Niso namreč popolnoma soglašali s predlogom, ki predvideva letos za 4 odstotke manjši narodni dohodek kot lani. Skupno je brutoprodukt v primerjavi z lanskim letom, letos za 3,698 milijonov dinarjev višji, medtem ko bo narodni dohodek občutno manjši. Odborniki so hoteli vedeti kje so vzroki takega nesorazmerja.

Z namenom, da se Zelezarna pri proizvodnji čim bolj osamosvoji delajo tudi v jeseniških plavžih poizkuse z uporabo domačega kokska. Zato predvidevajo manjšo proizvodnjo železa in večjo uporabo kokska, kar zvišuje materialne stroške. Sicer pa bodo ekonomičnost takega postopka pokazali še izračuni. Odborniki so predlagali, da to vprašanje ponovno prouči občinski zbor proizvajalcev skupno s podjetjem. Našteli so namreč vrsto vprašanj, ki bi lahko izboljšali gospodarjenje v tovarni — boljšo organizacijo dela itd. — s čimer bi

lahko delno znižali proizvodne stroške. Ker Zelezarna še ni sprejela finančnega plana za letos, so menili, da bo treba pred sprejemom družbenega plana vskladiti vsa ta vprašanja.

S seje Obč. ljudskega odbora Radovljica

(Nadaljevanje s 1. strani)

njih adaptirala svojo poslovalnico, Trgovsko podjetje Lesce pa bo uredilo vse potrebno za gradnjo novih poslovnih prostorov v Lescah.

Družbeni plan poudarja tudi razvoj turizma in gostinstva. Kaže, da Občinski ljudski odbor jasno vidi perspektive občine, ki se ji odpirajo prav na tem področju. Zaradi tega so tudi sklenili, naj bi na eni prihodnjih sej razpravljali samo o turizmu in gostinstvu v občini.

Največ razprave so na današnjem zasledanju posvetili občinskim dokladam na dohodke od kmetijstva. Odborniki iz kmetijskih področij so bili mnenja, da so občinske doklade previsoke, da pred volivci ne bodo mogli opravičiti občutnega zvišanja. Lani so bile občinske doklade povprečno 10,4%, letos pa predvideva plan doklade v višini 23% za davčne zavezanca, bivajoče na območju katastrskih

občin Begunje, Brezje, Hraše, Ljubno, Mošnje, Nova vas, Otok, Predtrg, Radovljica; 21% za Dobravo pri Kropi, Lancovo, Češnjico, Zaloše, Kamno gorico in Krovo ter 17% za davc. zavezanca, ki prebivajo na območju katastrskih občin Leše II, Nemilje in Srednja vas. Vsekakor je pozitivno, da se odborniki zavedajo dolžnosti, ki jih imajo do volivcev in je bila razprava v tej smeri zelo plodna. Vendar je bila razprava nekaterih dokladov nekonstruktivna, ozka, niso obravnavali tega problema z vidika celotne politike občine. Ob koncu so sklenili naj bi se o tem pogovorili na zborih volivcev, nark naj bi razpravljala o tem tudi gospodarska komisija, za tem pa naj bi dali skupen predlog Občinskemu ljudskemu odboru.

Ob koncu so poslušali še poročilo finančne inspekcije o stanju v tovarni »Elan« v Begunjah, ki je sedaj pod prisilno upravo.

Seji je prisostvoval tudi poslanec republiškega zbora Ljudske skupščine LRS dr. Miha Potočnik. LJ.

KRANJ V SOJU FLUORESCENTNIH LUČI

Kranj, 20. aprila. Mrak, ki je kljub uličnim svetilkam vse do sinoči ogrožal promet na Jelenovem klancu v Kranju, je končno premagan. Cesto od Savskega mosta do križišča vrh klan-

Pri montiranju novih »svetilk« so si delavci pomagali z gasilsko lestvo

ca razsvetljuje sedaj 17 fluorescentnih svetlobnih teles. Pešci in vsi ostali, ki se poslužujejo te ceste, se poslej ne bodo mogli več pritoževati — tema se je umaknila jarki svetlobi. S.

naša kronika

V ZELEZARNI NA JESENICAH SO IZVOLILI NOV DELAVSKI SVET

Jesenice, 20. aprila.

Včeraj so v Zelezarni Jesenice izvolili nov delavski svet. Za volitve je bilo v podjetju veliko zanimanja. Vseh 25 volišč so lepo okrasili. Odprli so jih že ob 4. uri zjutraj. Do 5 ure je volilo 935 volilnih upravičencev, do 10. ure pa že 69,8% volivcev. Livarna in elektrodelavnica sta do 10. ure že končali z volitvami. Do 14. ure je volilo 5567 volilnih upravičencev ali 82,5 odstotkov. Volitve so bile zaključene z 91,47% udeležbo, 7,69 odstotkov volilnih upravičencev je bilo upravičeno odsotnih, 1,04% pa je bilo neupravičenih. -k

4. JUNIJA BO V TRŽIČU DAN KRVOĐAJALCEV

V petek je bila v Kranju redna letna skupščina občinskega odbora rdečega križa Kranj. V razpravi, kjer so sodelovali tudi zdravniki in drugi gostje, je bilo izrečenih več predlogov za nadaljnje delo, predvsem na področju splošnega zdravstva, o pripravah za teden rdečega križa, protituberkulozni teden, o dnevu krvodajalstva, ki ga bodo letos kranjski in trziški krvodajalci skupno praznovali 4. julija v Trziču. Sklenili so tudi, da bodo letos poslali zdravstveno ogrožene otroke na zdravljenje v zdravstveno kolonijo na Debeli rtič, kjer je letos občinski odbor dobil 16 mest za otroke. Pri delu na malih asanacijah, je bilo v preteklem letu precej narejenega, vendar je bila skupščina mnenja, naj bi se z vodovodnimi gradnjami, kanalizacijo, 22.15 Oddaja za naše izseljence cijami in podobnim ukvarjalo komunalno podjetje, osek za male asanacije pa naj bi dajal le predloge za ta dela. Govorili so še o zdravstveno prosvetnih tečajih, šolskih kuhinjah, o razdeljevanju

carre-paketov itd. -an

ZBOR PIONIRKEGA ODREDA »CRNI« V PREDOSLJAH

V petek popoldan je starešinski pionirski svet sklical zbor pionirkega odreda »Crni« iz Predoselj, ki se ga je udeležilo 268 pionirjev in pionirk. Člani sveta so se s pionirji pogovorili o bodočem delu odreda. Da bodo laže uresničili sprejete sklepe na tem zborovanju, so delo porazdelili na novoustanovljene sekcije in sicer namizno-teniško, strelsko, planinsko, telovadno, nogometno, šahovsko, gospodarsko in gosposinjko. -an

NOV INSTRUMENTALNI ANSAMBEL

Včasih slišimo, da rastejo pri nas instrumentalni ansambli kakor gobe po dežju. Vsa prosvetna društva in Svobode si prizadevajo, da bi v njihovem okviru delovala godba ali orkester in če tega ni, pa vsaj instrumentalni ansambel. Kdor se ukvarja s kulturnoprosvetnim življenjem, čuti in ve, koliko več se da narediti, če lahko računamo tudi z glasbenimi točkami.

Tudi pri DPD Svoboda »Slavko Černe« v Kranjski gori so ustanovili instrumentalni ansambel, ki ga vodi Čufarjev nagradjenec Alojz Plantava. Nabavili so že tri lastne instrumente, prav tako po poskrbela za pravilno in zadostno glasbeno vzgojo novincev. Računajo, da se jim bodo počasi pridružili tudi tisti, ki bi lahko sodelovali, pa zdaj še stoji ob strani. Prvič se bodo predstavili publiko za krajevni praznik v maju.

Ze jeseni pa bodo začeli pri kranjskogorski Svobodi s šolo za mlade harmonikarje. Zanje se mladina s starši vred že zdaj živo zanima. J. S.

OSPODARSTVENSKO

Vse člane Kluba gospodarstvenikov obveščamo, da bo v sredo, dne 23. aprila 1958 ob 16.30 uri popoldne v klubskih prostorih Trgovinske zbornice Kranj, Prešernova ul. 10/I., posvetovanje oziroma razgovor

O IZVAJANJU ZAKONA O DELOVNIH RAZMERNOSTIH

Pojasnila bo dajal tov. Miklč Rado, načelnik pri Sekretariatu za delo IS - LR Slovenije. Uprava Kluba vabi vse zainteresirane k čim večji udeležbi. Uprava Kluba

MALA ANKETA • MALA ANKETA • MALA ANKETA

o razdelitvi dobička

Predsednike delavskih svetov smo tokrat povprašali, kako so razdelili lanskega dobiček. Predvsem nas je zanimalo, koliko so v posameznih kolektivih predvideli za investicije za družbeni standard.

Predsednik delavskega sveta tovarne »Iskra«, Kranj, Anton Seljak: »Delavski svet se je odločil in sklenil, da porabimo 48 milijonov dinarjev dobička za investicije za družbeni standard, 29 milijonov dinarjev naj se izplača članom kolektiva, tako da bo za leto 1957 naš kolektiv dobil dve plači nad plačami po tarifnem pravilniku. O dokončni razporeditvi sredstev za družbeni standard pa bo sklepal še novo izvoljeni delavski svet.«

Predsednik DS »Zvezda« Kranj, Pavel Lampe: »V letu 1957 smo dosegli za 180% večji dobiček kot v letu 1956, kar gre na račun boljše organizacije dela, zmanjšanja stroškov in večje produktivnosti. Delavski svet je razdelil 17,140.000 dinarjev dobička takole: 10 milijonov za sklade podjetja, okoli 7 milijonov pa za plače iz dobička.«

Predsednik DS »Plamen« Kropa, Janez Lazar: Razen sredstev za plače so v tovarni »Plamen« v Kropi predvideli malenkostni del sredstev za prevoze delavcev na delo, za letovanje, menzo.

Predsednik DS tovarne pil »Triglav«, Trzič, Janez Smeje nam je med drugim dejal, da delovni kolektiv lani ni ustvaril mnogo dobička in so zato sklenili, da ga bodo vsega razdelili med delovni kolektiv.

Predsednik DS Opekarne Robovk, Anton Tomc: Ustvarjeni dobiček smo razdelili nekako na dva dela, in sicer okoli polovico ustvarjenega dobička za gospodarske investicije, ostalo polovico pa za plače iz dobička. Tako bodo naši delavci dobili letos 2,7 plač nad rednimi plačami.«

Predsednik DS Tovarne industrijske opreme Lesce, Janez Kopitar: »Del ustvarjenega dobička smo namenili za investicije za obratna in osnovna sredstva. Ostalo smo sklenili, da se razdeli delavcem, in sicer v višini ene mesečne plače, razen tega pa so delavci dobili tudi delovne obleke.«

Iz podjetja »Marmor« v Hotavljah smo dobili dopis, ki ga nam je poslal računovodja podjetja, kjer pravi: »Ostane dohodka za prosto razpolaganje smo razdelili v rezervni sklad za plače, rezervni sklad za premije in sklad za samostojno razpolaganje.«

Nekateri odgovori, ki smo jih prejeli, so bili zelo pomanjkljivi, kar kaže, da predsedniki delavskih svetov niso dovolj seznanjeni s stanjem v podjetju.

Presenetljivo odkritje v Sahari

Je bila Sahara pred 8 tisoč leti zares izvor človeške kulture, ki je imela močan vpliv na Egipt in na druge narode sveta? S tem vprašanjem se ukvarja že precej časa francoski raziskovalec Henri Lhôte. V skoraj nepristopnih delih Sahare je naletel v stenah na 8 tisoč let stare podobe, ki kažejo vse znake, da je bil tukaj kulturni center razpadlega črnega cesarstva. Pod njegovim vodstvom je skupina francoskih slikarjev preslikala podobe v stenah, ki pomenijo za znanost vpogled v začetke človeške kulture.

Divje razmetano kopasto Tassili-n-Ajjer gorovje leži v srcu Sahare. Ti-

soče barvastih podob, ki so kljub visoki starosti še izredno sveže, si arheologi tolmačijo kot prizorišče enega izmed prvih kulturnih narodov na svetu. Današnja puščava Sahara je bila takrat dežela obilja. To je bilo mnogo pred faraoni in gradnjami njihovih gigantskih piramid. Sončne trate so pokrivalo ravnine današnje puščave in v mogočnih tokovih rek so se valjali vodni konji. V tem svetu obilja so živeli miroljubni ljudje, najprej kot lovci, nato živinorejci.

Preslikane podobe kažejo, da so živele takrat v Sahari najlepše žene vseh časov. Take čudovite ude, vitko posta-

vo, častljivo in samozavestno držo, lahko srečamo pozneje samo še v mrtvih mestih ob Nilu v upodobitvah kraljic staroegipčanskih dinastij.

Posebno pozornost arheologov je vzbudila podoba, ki predstavlja obiralke dateljev. Na travnati pokrajini se pasejo bivoli, v ozadju pa so z loki in puščicami oboroženi bojevniki na lovu. Velik, simbolično narisani tulj s puščicami potrjuje domnevo, da so bili bojevniki v stalni obrambi pred zavojevalci s severa, ki so si črnsko cesarstvo končno podredili, preden ga je zasipal puščavski pesek. Toda pred tem, tako mislijo francoski arheologi danes, so Egipčani povzeli kulturo črnih pastirjev. Da, mogoče je bilo saharško cesarstvo, katerega osrednji čas sodi v obdobje 6 tisoč let pred našim štetjem, celo prva kolonialna žrtev v zgodovini človeštva. Podrobnost zgodovinskih spomenikov, ki so jih našli v južni Franciji in v Pirenejih dopušča tako domnevo. Je torej bilo črnsko pleme res prvo, ki se je v »Evroafriki« povzpelo do višjih oblik življenja, običajev in kulture dolgo pred kraljestvom ob Nilu? Znanost meni danes: da.

Zapuščina Nikole Tesle tehta 6 ton

60 let je že tega, ko se je leta 1898 zbrala v newyorškem pristanišču množica ljudi in z velikim zanimanjem spremljala premikanje ladje. Med gledalci je bilo morda celo več nezauzmežev, saj niso mogli verjeti, da bi se lahko čoln sam gibal in obračal sem in tja, ne da bi bil živ človek v njem.

In vendar je bilo res. Ladja se je vrtila, manevrirala in plula sem in tja po nevidnih ukazih nekega človeka, ki je bil ta čas na obali. To je bil mož visoke, sloke postave in ostrih potez v obrazu — Nikola Tesla.

Danes se prav na isti način upravljajo teledirigirana letala in rakete in pripravljajo pot na Luno. Prav tista preprosta aparatura, s katero je Tesla prvič vodil ladjo na daljavo, se danes nahaja v Teslinem muzeju v Beogradu. Poleg tega pa imajo tudi vse druge načrte, skice in priprave, vse življenjsko delo velikega izumitelja.

Preden je leta 1943 umrl, je s testamentom volil svojo zapuščino Jugoslaviji. — Pred šestimi leti so gradivo prepeljali v Jugoslavijo. Šest ton ga je. V njem je kompletna dokumentacija njegovih raziskovanj in uspehov, 60 let njegovega bogatega življenja, blizu 800 patentov, častne diplome in časopisni izrezki.

Teslinega materiala je tako veliko, da se muzej spriču tolikega bogastva enostavno še ne znajde. Najvažnejši dokumenti so sicer že posneti na mikrofilm, toda pretežna večina gradiva še vedno čaka ljudi, da ga bodo dokončno proučili in obdelali.

obiskovati šolo, ki so ji pravili »šola za brezposelne«. To je bila vladna ustanova, katere namen je bil baje naučiti ljudi njihove obrti. Dali so mi velikanski kos surovega železa in skrhano pilo in mi veleli, naj z njo zgladim kovino. Dobljeno navodilo je bilo nesmiselno in pouk v ničemer ni prispeval k mojemu znanju na tem torišču. Ta pouk mi tudi ni prav nič koristil kasneje, ko sem postal mojster v vlamljanju v blagajne in gangster.

Ne da bi starši za to vedeli, sem nehal jemati pomoč za brezposelne. Menil sem, da s tem samo zapravljam čas. Namesto tega sem vzel s seboj obložen kruhek, sedel na kolo, se ob sedmih zjutraj odpravil z doma do kakega osamljenega kraja na peščeni obali in tam plaval in lenaril do večera. Vprašanje je bilo samo, kako priti tedensko do šestih šilingov, ki sem jih moral dati doma za hrano. Delno sem si opomogel z zbiranjem praznih steklenic za pivo in limonado na plaži in tako dobil do dva penija.

In tedaj sem si zastavil vprašanje: »Zakaj bi sploh delal?« Lahko bi dosti zaslužil tudi brez dela in tako sem nehal delati in se grel na soncu. Kako prijetno je bilo ležati tam, lenuhariti, biti svoboden, strmeti v nebo, čutiti na sebi pihljanje vetrca in uživati, brodeč po vročem pesku.

Čedalje bolj sem spoznaval človeško naravo. Neko nedeljo sem bil na plaži s svojim mlajšim bratom. Naga sva ležala na osamljenem delu obale in tedaj sva zaslišala presunljivo klice na pomoč. Planil sem na noge; moj brat je ves iz sebe s prstom kazal na moškega, ki se je utapljal kakih petdeset metrov od obale.

Planil sem v vodo, zgrabil utopljenca in nekako se mi je posrečilo, da sem ga privlekel do obale. Medtem ko sem trudoma vlekel za seboj neznanca, ki se je obesil name, se je zbrala okrog naju množica ljudi. Tisti hip sem se spomnil, da sem nag, prepustil na pol onesveščeno

LANI NA GORENJSKEM 4.276.000 prodane pijače

PIVA JE ZMANJKALO — SORAZMERNO HITREJŠE NARAŠČANJE POTROŠNJE BREZALKOHOLNIH PIJAČ — RAZMERO NAJBOJ SE JE POVEČALA PRODAJA PIJAČ V TURISTIČNIH SREDIŠČIH

Lani so v okraju Kranj prodali 4 milijone 276.000 l, predlanskim pa 3 milijone 578.000 l pijače. Razmeroma najbolj (za 32%) se je povečala potrošnja pijač v jeseniški, v blejski (za 30%), v bohinjki (za 29%) in v radovljiški občini (28%), najmanj pa v kranjski (za 3%), v škofjeloški (za 6%) in v žirovski občini (za 1%). V absolutnih številkah pa so iztočili lani največjo količino pijač v kranjski (1.223.000 l) in v jeseniški občini (1.055.000 l), ki sta tudi po številu prebivalstva največji.

Lani smo v našem okraju iztočili največjo količino pijač po vojni, vendar to še ne pomeni, da postajamo Gorenjci čedalje hujši pijanci. Upoštevati moramo namreč tudi to, da je lani obiskalo Gorenjsko nad 114.000 turistov. Gostov iz ostalih krajev države je bilo več kot katerokoli prejšnje povojno leto.

Razveseljivo pa je tudi to, da se je potrošnja brezalkoholnih pijač lani povečala za 31%, potrošnja alkoholnih pijač pa za 19%. Število ljudi, ki segajo raje po brezalkoholnih pijačah, torej raste, kljub temu, da ne ustrezno izbira alkoholnih pijač (v nekaterih krajih, kakor v Trzinu, Žireh, Gorenji vasi in Kranjski gori ni niti izdelovalcev sodavice in šabese), niti njihova cena. Dokler bo liter cocte stal 150 din, se bo večina raje odločila za — vino.

To je že kar zarjavel problem...

Predvsem so na Gorenjskem lani iztočili dokaj več piva (1.280.000 l) — kar za 55% več kot predlanskim; spričo hude vročine, ki je pritiskala lansko poletje, je piva celo zmanjkalo, take da smo se žejni jeziki na pivovarne, ki jih je vročina presenetila nepraviljene.

NAJVEČJI PRIRODNI HLADILNIK V JUGOSLAVIJI

Mlekarska zadruga v Pirotu ima za shranjevanje svojega, po svetu znanega sira kačkavalja najbolj prikladen prirodni hladilnik v državi.

Ob vznožju pečine, ki ji pravijo Rdeča stena, je votlina, ki je tudi v najbolj vročih dneh hladna. Njena posebna vrednost je v tem, da ima stalno nizko temperaturo. Tu mlekarstva zadruga že dolga leta shranjuje svoje proizvode — več kot 20 vagonov sira različnih vrst.

Poleti se temperatura v tej votlini dvigne le na 6 stopinj, pozimi pa je stalno na ničli. Bistra izvirska voda daje dovolj ledu. Bolj idealnega hladilnika si ni moč zamisliti. Da bi dokazali, kako dober je njihov »hladilnik«, so Piročani hranili v njem vse do zdaj vejico z živordecimi črešnjami, ki so bile tako sveže, kot da bi jih utrgali včeraj!

TABORIŠČE PINGVINOV

Takšno je življenje onstran meje večnega ledu. Na sliki vidimo skupino pingvinov v njihova »taborišča«. Vsi odrasli samci in samice se razporedijo v krog okrog mladičev, da jih tako zaščitijo pred mrazom.

V tem kopastem skalovju sredi Sahare, kamor le poredko stopi noga belcev, so si postavili znanstveniki šotore, da raziskujejo »odprto knjigo« prastare kulture. Da to ni posebno lahko opravilo, dokazuje močno nihanje temperature: podnevi 40 stopinj Celzija, ponoči pa se suče okrog ničle.

FRANK OWEN:

3

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

Od pičlega spanja sem tako opešal, da sem moral zapustiti garažo in poiskati delo v uradu neke ladjedelnice, kjer je bil eden izmed mojih stricev po naključju kontrolor delovnega časa. Moral sem pisati plačilne liste in delovne knjižice. Delal sem od sedmih zjutraj do šestih zvečer; za to sem dobil tedensko šest šilingov. Tudi to delo mi ni bilo pogodu.

Potlej sem šel v »Sunderland Forge and Electrical Engineering Co.« v uk za električarja. Začel sem delati v oddelku za preizkušanje električnih ladijskih naprav. Moja plača se ni in ni hotela premakniti s tistih šestih šilingov tedensko. Štirikrat na teden sem imel od šestih do devetih večerno šolo. Nekega dne sem se stebel z enim izmed svojih tovarišev in ga tako neusmiljeno prematil, da je moral za več tednov v bolnišnico; mama mu je morala na račun odškodnine dati mojo plačo.

Leta 1930 je brezposelnost hudo zadela Sunderland. Delal sem samo vsak tretji teden in moral jemati podporo za brezposelne. Bil sem eden izmed treh milijonov ljudi brez dela. Ljudje, ki so živeli lagodno, ki niso nič vedeli o pomoči za brezposelne, so največ govorili o njej in se pokazali kot največje nezalce. To so imeli za nekakšno velikodušje. Vsak teden so ti od plače odtrgali nekaj denarja za primer, da bi ostal na cesti. Za te privilegije se je moral delavec vpisati v register, da bi mu potlej poveljevali preveč prizadevni, pogosto priskutni vladni uradniki in čakati je moral v vrsti, kdaj pa kdaj v slabem vremenu, da bi dobil tisto, za kar se je pogodil.

Da bi dobil bore šest šilingov tedensko, sem moral

žrtev nekemu moškemu, ki je zabredel v vodo, da bi mi pomagal in sramežljivo skočil v morje.

Medtem ko so utopljenca nudili prvo pomoč, sva midva z bratom nemoteno odnesla pete. Nisem želel biti tepen zato, ker nisva bila pri maši in zato sem rotill brata naj naju ne izda. Naslednji dan je lokalni časnik pod mastnim naslovom priobčil novico o rešitvi utopljenca in pripisal vse zasluge moškemu, ki je od mene prevzel breme. Toda nekdo, ki je videl vso zadevo, je pisal uredništvu. Poiskali so me in me poklicali na mestni magistrat. Sunderlandski župan me je obdaril z diplomom kraljevskega dobrodelnega društva. Najhuje je bilo, da je mati zvedela, da nisem bil pri maši in tako sem spet imel preglavice.

Tedaj pa se je zgrnila name katastrofa. Podjetje, v katerem sem delal, je imelo navado pošiljati staršem poročila o uspehih vajencev v posameznem šolskem letu. Ko sem nekega večera po dolgotrajni vožnji s kolesom po okolici prišel domov, sem na mizi zagledal poročilo o sebi. V njem je pisalo, da sem bil dlje časa odsoten in od staršev so zahtevali, naj povedo, zakaj. Oče je bil tedaj na morju z nekim majhnim tankerjem. Zgrabil me je paničen strah, da sem izdan. Pohitel sem v kuhinjsko shrambo in zgrabil štruco kruha. Na mizi je zraven poročila ležalo šest penijev. Vzel sem jih, skočil na kolo in oddivjal z doma.

II. poglavje

NA ULICE, Z ZLATOM TLAKOVANE

Dotlej nisem bil še nikoli zunaj severovzhodne Anglije. Nisem vedel, ne kod ne kam, toda »Dick Wittington« je bil tedaj vzor slehernega pobiča. In ta fantič iz Sunderlanda si je zamišljal London kot velemesto, tlakovano z zlatom; London, kjer se ljudje brž dokopljejo do velikega bogastva. Vozil sem hitreje, čedalje hitreje, naprej, naprej; v razgreti glavi se je bohotil sen o slavi in bogastvu.